

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0
ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

Academic Affairs Management Strategies in Thailand 4.0 Era of School
Administrators, Bangkok Metropolitan Administration

ธัญชนก สีฟ้า¹, ภารดี อนันต์นาวิ², และ พงศเทพ จิระโร³

Thanchanok Seefah¹, Paradee Anannawee², and Pongthep Jiraro³

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Educational Administration, North Bangkok University, Thailand

E-mail: thanchanok.seefah@northbkk.ac.th

Received January 10, 2024; Revised March 29, 2024; Accepted March 31, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและแนวทาง 2) เพื่อสร้างและประเมินกลยุทธ์ 3) เพื่อทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี โดยดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ศึกษาสภาพและแนวทาง โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 205 คน และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (2) สร้างและประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 โดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน และประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (3) ทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์ในด้านความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยผู้บริหารและครูในสถานศึกษาที่นำกลยุทธ์ไปทดลองใช้ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และได้แนวทางการบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 จำนวน 8 ด้าน 2) กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 มี 8 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านการวิจัย ด้านบุคลากร และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (2) กระบวนการกลยุทธ์การบริหารงาน

วิชาการยุคประเทศไทย 4.0 มี 5 ด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดทิศทางขององค์กร การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ 3) ผลการทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: กลยุทธ์; การบริหารงานวิชาการ; ประเทศไทย 4.0; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study conditions and guidelines; 2) create and evaluate strategies; and 3) trial and evaluate academic affairs management strategies in the Thailand 4.0 era of school administrators, Bangkok Metropolitan Administration. This research was a mixed-methods research by doing 3 steps: (1) Study the conditions and guidelines by collecting data from 205 school administrators and interviewing 9 experts using a semi-structured interview form by purposeful selection. (2) Create and evaluate strategies by interviewing nine experts and evaluating their correctness and suitability with five experts. (3) Try and evaluate strategies for feasibility and usefulness with 10 school administrators and teachers in the trial school. The tools used to collect data were questionnaires, interviews, and evaluation forms. The statistics were percentage, mean, and standard deviation and used content analysis. The results of the research found that 1) the conditions of academic affairs management strategies in the Thailand 4.0 era of administrators, Bangkok Metropolitan Administration, overall, were at the highest level and provided guidance for academic affairs management in eight areas of the Thailand 4.0 era. 2) Academic affairs management strategies in the Thailand 4.0 era of school administrators in Bangkok consisted of two components: (1) Academic affairs management strategies in the Thailand 4.0 era have eight aspects: school curriculum; learning management; media innovation and educational technology; measuring and evaluating; learning resources; research; personnel; and educational quality assurance. (2) The strategies and processes of academic affairs management have five aspects: environmental analysis, setting the direction of the organization, strategy formulation and implementation, strategy control, and evaluation. 3) The results of the trial and evaluation of academic affairs management strategies in the Thailand 4.0 era were feasibility and useful overall at the highest level.

Keywords: Strategies; Academic Affairs Management; Thailand 4.0; Era School administrators

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 กฎหมาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานทั้งหลายเหล่านี้ ต่างมีอุดมการณ์เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและความสามารถสูง พัฒนาดนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งยังคาดหวังให้คนไทยทั้งปวง ได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์ นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เพื่อให้บรรลุผลดังกล่าวแผนการศึกษาแห่งชาติได้วางเป้าหมายไว้ 2 ด้าน คือ 1) เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) 2) เป้าหมายของการจัดการศึกษา (Aspirations) 5 ประการ ประกอบด้วย 1) ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access) 2) ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม (Equity) 3) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ (Quality) 4) ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency) และ 5) ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) Office of the Education Council. (2017) ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องพัฒนามุ่งสู่ความเป็นเลิศ โดยมีสถานศึกษาเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาที่ต้องเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 จากแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 Sustainable Development Goals: SDGs 2030) (Anannawee, 2023)

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเป็นองค์กรที่อยู่ภายใต้การดูแลและการบริหารจัดการของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการปกครองลักษณะพิเศษแบบท้องถิ่น สังกัดกระทรวงมหาดไทย โดยมีสำนักการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบดูแลการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครจัดการศึกษาในหลายลักษณะ ได้แก่ โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลศึกษาถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลศึกษาถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือโรงเรียนขยายโอกาส โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลศึกษาถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะที่

จำเป็นพื้นฐานของการเรียนในแต่ละระดับชั้นให้เหมาะสมกับวัย เพื่อสร้างองค์ความรู้พื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยมีความรู้ พัฒนาได้ตรงเต็มตามศักยภาพของผู้เรียนและเป็นผู้มีคุณธรรม แต่จากผลการประเมินความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน และผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านวิชาการยังไม่ได้มาตรฐานในระดับที่สูงมากนัก คุณภาพการศึกษาของผู้เรียนยังไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่ควรจะเป็น ในเรื่องการอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ การเรียบเรียงความคิดกระบวนการต่าง ๆ ของผู้เรียน สำหรับมาตรฐานของการศึกษาในระดับนี้ทำให้ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ไม่เหมาะสมไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควรจะเป็น สำหรับการเรียนในระดับที่สูงขึ้นต่อไป (Department of Education, 2020) สอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สี่ (พ.ศ. 2559–2563) ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีการประเมิน 2 ระดับ คือ 1) ระดับการศึกษาปฐมวัย และ 2) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมจำนวน 437 โรงเรียน พบว่า 1) ระดับการศึกษาปฐมวัย เข้ารับการประเมินทั้งหมดจำนวน 429 โรงเรียน โดยมีผลการประเมินระดับดีเยี่ยม จำนวน 7 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 1.63 ระดับดีมาก จำนวน 97 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 22.61 ระดับดี จำนวน 319 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 74.36 และระดับพอใช้ จำนวน 6 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 1.40 และ 2) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ารับการประเมินทั้งหมด จำนวน 437 โรงเรียน โดยมีผลการประเมินระดับดีเยี่ยม จำนวน 14 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 3.20 ระดับดีมาก จำนวน 92 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 21.05 ระดับดี จำนวน 325 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 74.38 และระดับพอใช้ จำนวน 6 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 1.37 (Department of Education, 2022) และจากสถิติผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2560–2564 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร แสดงให้เห็นถึงผลการสอบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 1 วิชา คือ ภาษาอังกฤษ และมีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 3 วิชา คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ และเมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2563 พบว่า โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น 1 วิชา คือ คณิตศาสตร์ ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2560 – 2564 มีคะแนนเฉลี่ยระดับกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าระดับประเทศทุกกลุ่มสาระ เมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2563 พบว่า โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560 – 2564 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร แสดงให้เห็นถึงผลการสอบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 2 วิชา คือ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2563 พบว่า โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นในวิชาภาษาไทยและสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (Department of Education, 2022)

จากปัญหาที่พบ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวคิดประเทศไทย 4.0 ซึ่งบทบาทของการศึกษาไทยตามแนวคิดประเทศไทย 4.0 นั้นเป็นเครื่องมือ

พัฒนาคนให้มีสมรรถนะ สนับสนุนให้เกิดเทคโนโลยีวิทยาศาสตร์/สังคมศาสตร์ และนวัตกรรม วิทยาศาสตร์/สังคมศาสตร์ มีส่วนร่วมพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ที่เอื้อต่อการอารยธรรม ประเทศเป็นกระบวนการพัฒนาประเทศสู่ความเป็นอารยะหรือประเทศที่เจริญแล้วอย่างครบถ้วนทุก ด้าน ทุกมิติ และทุกองค์ประกอบของสังคม โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการคิด พัฒนาสมรรถนะที่สามารถปฏิบัติได้จริง เป็นถิ่นโลกาภิวัตน์ เป็นฝ่ายแสงเอง ผลผลิตองค์ความรู้และนวัตกรรมบูรณาการ กับสังคม ร่วมมือกันทำ เรียนแบบนักปราชญ์ โดยมีเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพการศึกษา สร้าง ผู้เรียนที่มีสมรรถนะเป็นที่ต้องการ สนับสนุนการคิดนวัตกรรม และการพึ่งตนเองได้บ้างทางด้าน เทคโนโลยี (Chareonwongsak, 2016) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Charoensettasin (2016) ได้กล่าวว่า “การศึกษาในยุค Thailand 4.0” มีความหมายมากกว่าการเตรียมความพร้อมของคนหรือให้ความรู้กับ คนเท่านั้น แต่เป็นการเตรียมมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ กล่าวคือ นอกจากให้ความรู้แล้ว ต้องทำให้เขาเป็นคน ที่รักที่จะเรียน มีคุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วย นั่นก็คือการสร้างคนให้มีทักษะใน ศตวรรษที่ 21 โดยเน้นทักษะในการคิดวิเคราะห์เป็นหลัก ดังนั้น การศึกษาจึงต้องเร่งดำเนินการปฏิรูป การเรียนรู้ให้กับเด็กไทยได้เข้าก้าวสู่ Thailand 4.0 อย่างเป็นรูปธรรมในหลายด้าน เช่น การพัฒนา ทักษะภาษาอังกฤษ เป็นหัวใจสำคัญในการสื่อสารกับนานาชาติ ทั้งเพื่อการติดต่อสื่อสาร การ แลกเปลี่ยนความรู้ การประสานความร่วมมือ และการค้าขาย ซึ่งที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการได้ ดำเนินการยกระดับภาษาอังกฤษของประเทศผ่านโครงการสำคัญต่าง ๆ อาทิ การพัฒนาครู ภาษาอังกฤษผ่านกระบวนการ Boot Camp จัดทำแอปพลิเคชัน Echo Hybrid/Echo English เป็นต้น การ ส่งเสริมการเรียนรู้การสอนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสะเต็มศึกษา (STEM Education) เพื่อให้เด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับศาสตร์ที่ว่าด้วยเรื่องของโลกและวัตถุต่าง ๆ ใน ขณะเดียวกันเด็กไทยในอนาคตต้องคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของไทยที่ดั้งเดิมควบคู่กับการเรียนรู้ศาสตร์ ใหม่ ๆ ที่มีความทันสมัยด้วยเช่นกัน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยให้ความสนใจที่จะศึกษากลยุทธ์ การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครเพื่อให้ สอดคล้องกับยุคสมัยปัจจุบัน และแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการที่เกิดขึ้นในอดีตให้สามารถพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทาง ในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อสร้างและประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

3. เพื่อทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารงานและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

Forest and Kinser (2002) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่จะต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารและการส่งเสริมการจัดทำ หลักสูตรการสอน และการจัดการ เรียนรู้

Suwatthanaphong (2015) ได้ให้ความหมายของการบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา หรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยเป้าหมายหลักในการพัฒนาคือคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ตลอดจนการพัฒนาทางวิชาชีพของครูเพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Liangcheepchob (2018) ได้ให้ความหมายของการบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกประเภทในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

Meesomsarn (2018) กล่าวว่า การบริหารวิชาการเป็นงานที่เป็นหัวใจของสถานศึกษา ที่ประกอบไปด้วยกระบวนการตามหลักบริหาร ซึ่งประกอบด้วย กระบวนการการวางแผน (Plan) การนำแผนสู่การปฏิบัติ (Implement) และการประเมินผล (Evaluate)

Udommana (2018) ได้ให้ความหมายของการบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานหรือกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อก่อประโยชน์แก่ผู้เรียน โดย

ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนเพื่อพัฒนางานวิชาการให้ทันสมัย และถือว่าเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานหรือการบริหารกิจกรรมทุกประเภทของงานวิชาการในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการศึกษา พัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 มีนักวิชาการได้นำเสนอรายละเอียดของการบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ไว้ดังนี้

Wehachart (2009) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ครอบคลุมใน 4 ด้าน คือ หลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัด/ ประเมินผลและการรับเข้าศึกษาต่อ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยี และการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ (ICT) พบว่า มีการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานปฏิรูปด้านการเรียนรู้ในแต่ละด้านเป็นอย่างมาก หลากหลายโครงการ เพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และแผนการศึกษาชาติ ดังนี้ 1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7. การนิเทศการศึกษา 8. การแนะแนวการศึกษา 9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน 11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และ 12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

Office of the Basic Education Commission (2013) ได้นำเสนอองค์ประกอบของการจัดการศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้ 1) การปฏิรูป หลักสูตร สื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยี 2) การปฏิรูประบบการวัดและประเมินผลการเรียน 3) การปฏิรูประบบการพัฒนาคุณภาพครู 4) การปฏิรูประบบการประเมินคุณภาพสถานศึกษา และ 5) การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา

Charoensettasin (2016) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 จะต้องมีการวางแผนอย่างเป็นขั้นเป็นตอน จัดหลักสูตรให้ครอบคลุมคนทุกกลุ่ม พร้อมทั้งปรับปรุงตำราให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ต้องเปลี่ยนระบบการประเมินเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร โดยเฉพาะการคิดเป็น วิเคราะห์เป็น ตามทักษะในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งต้องปรับการอบรมครูให้ตรงกับความต้องการในการนำความรู้ไปใช้และพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถสร้างนวัตกรรมได้ ตลอดจนให้วิทยฐานะแก่ครูสอนดีหรือครูที่สนใจผู้เรียนเพื่อยกย่องชมเชย ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปด้วยกัน

สรุปการบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 คือการศึกษาที่พัฒนา ส่งเสริม และปลูกฝังแนวความคิดให้กับพลเมืองและเยาวชนของชาติ ให้สามารถธำรง อดความรู้ที่มีอยู่ทุกหนแห่งบนโลกนี้มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ พัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมในการที่จะขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงการปฏิรูปการศึกษาเชื่อมโยงกับมนุษย์และสังคมในพลวัตการเปลี่ยนแปลงของศตวรรษที่ 21

แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0

ความหมายของกลยุทธ์

Certo and Peter (1991) กล่าวว่า กลยุทธ์ หมายถึงวิธีการดำเนินงานที่คาดว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ด้าน Higgins and Vincze (1993) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นแผนงานที่ผู้บริหารระดับสูงใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารองค์กรโดยมีปัจจัยอันเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ภายใต้ภาวะเสี่ยงของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกซึ่งประกอบด้วย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม มีการกระทำอย่างต่อเนื่องเป็นระบบเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมาย ขณะที่ Wright (1994) กล่าวว่า กลยุทธ์ หมายถึง แผนของผู้บริหารระดับสูงที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับภารกิจและเป้าหมายขององค์กร

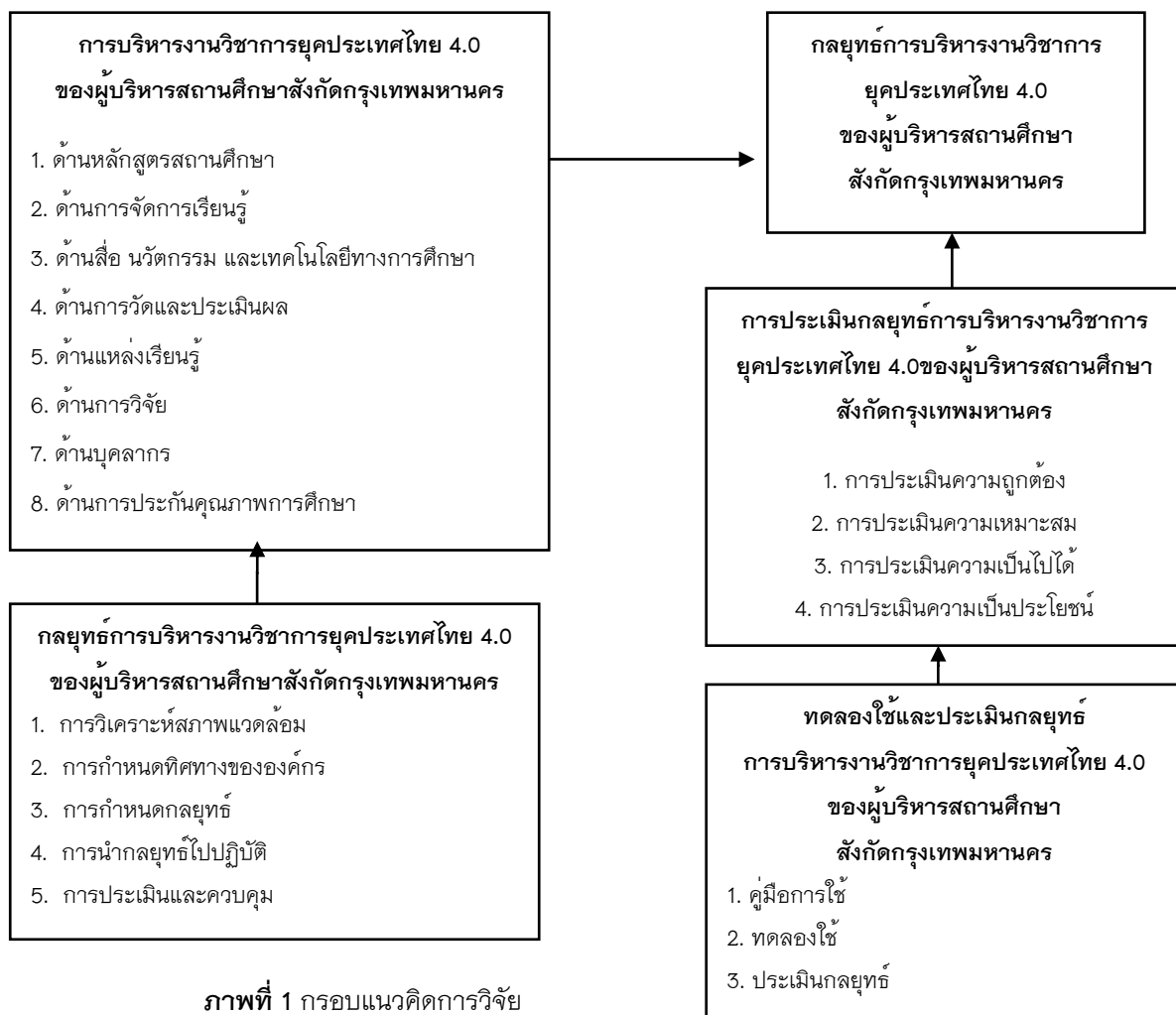
Schermerhorn (2002) ให้ความหมายกลยุทธ์ หมายถึงแม่บทหรือแผนปฏิบัติการหลักสำคัญขององค์กร (comprehensive action plan) ซึ่งองค์กรใช้เป็นตัวกำหนดทิศทางการดำเนินงานระยะยาว รวมทั้งใช้เพื่อเป็นแนวทางในการใช้ทรัพยากร เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยทำให้ได้เปรียบทางการแข่งขันที่ยั่งยืน (Sustainable competitive advantage) กลยุทธ์จะมุ่งเน้นการนำมาใช้ในสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมที่มีการแข่งขัน (Competitive environment) อันนี้แสดงถึง “การคาดการณ์ที่ดีที่สุด” (Best guess) ในสิ่งที่ต้องการกระทำเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะเกิดผลสำเร็จในอนาคต ในขณะที่เผชิญอยู่กับคู่แข่ง หรือแม้ในสถานการณ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลง

Adams (2008) กล่าวว่ากลยุทธ์ เสมือนชุดของทางเลือกระยะยาว เกี่ยวกับเป้าประสงค์เชิงปฏิบัติการและนโยบาย รวมทั้งแผนปฏิบัติการของแผนงานของรัฐบาล ซึ่งองค์การภาครัฐ กำหนดนโยบายคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของแผนงานของรัฐบาลที่กำหนดไว้ และคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของแผนงาน และ Santiwong (2007) กล่าวว่ากลยุทธ์ คือหนทางที่ฝ่ายจัดการเลือกที่จะใช้ทรัพยากรขององค์กรภายใต้สภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ดังนั้น กลยุทธ์จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ในแง่มุมต่าง ๆ กันระหว่างองค์กร วัตถุประสงค์ขององค์กร และสภาพแวดล้อมขององค์กร โดยทั่วไปแล้วทางเลือกกลยุทธ์มักจะมีมากกว่าหนึ่งทางเลือก และเป็นเรื่องที่สามารถวิเคราะห์ออกมาได้และนำมาพิจารณาเปรียบเทียบก่อนที่จะเลือกพิจารณาเอากลยุทธ์ใดกลยุทธ์หนึ่งมาถือปฏิบัติ

สรุปได้ว่า กลยุทธ์ หมายถึงวิธีการดำเนินงานที่สำคัญขององค์กรซึ่งองค์กรใช้เป็นตัวกำหนดทิศทางการดำเนินงานที่คาดว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของแผนงาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ทั้งวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

1) ศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ บริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร และบริบทของประเทศไทย 4.0 เพื่อนำมากำหนดกรอบการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมกับบริบทประเทศไทย 4.0 2) ศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ของสภาพกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 205 คน ได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) โดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร 3) ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้ความสามารถและ/หรือมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา หรือการบริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการกำหนดนโยบาย จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

การสร้างและประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สร้างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ดำเนินการดังนี้ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการกำหนดนโยบาย จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 2 ประเมินความเหมาะสมและความถูกต้องของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ดำเนินการดังนี้ ผู้ประเมิน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการกำหนดนโยบาย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมและความถูกต้องของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

การทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยนำไปทดลองใช้ ได้แก่ โรงเรียนวัดลาดบัวขาว สำนักงานเขตบางคอแหลม ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน และครูประจำชั้นอนุบาล 1-2 และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน ระยะเวลาตั้งแต่เดือนตุลาคม - พฤศจิกายน โดยดำเนินการดังนี้ 1) สร้างคู่มือกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร 2) ติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียนวัดลาดบัวขาว เพื่อขออนุญาตนำคู่มือกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครไปทดลองใช้ 3) นำคู่มือกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครไปทดลองใช้ เป็นระยะเวลา 2 เดือน โดยผู้ใช้ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ 1 คน และครูประจำชั้นอนุบาล 1-2 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน โดยมีการประชุม ชี้แจง ทำความเข้าใจการใช้คู่มือกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร 4) เมื่อการทดลองใช้แล้ว มีการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้ประเมิน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน และครูประจำชั้นอนุบาล 1-2 และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพกลยุทธการบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพกลยุทธการบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมมีสภาพกลยุทธการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวัดและประเมินผล มีการปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$) รองลงมา คือ ด้านแหล่งเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.59$) ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.58$) ด้านบุคลากร ($\bar{x} = 4.55$) ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.53$) ด้านการวิจัย ($\bar{x} = 4.51$) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 4.46$) และอันดับสุดท้าย คือ ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{x} = 4.44$) อยู่ในระดับมากตามลำดับ ดังตาราง 1

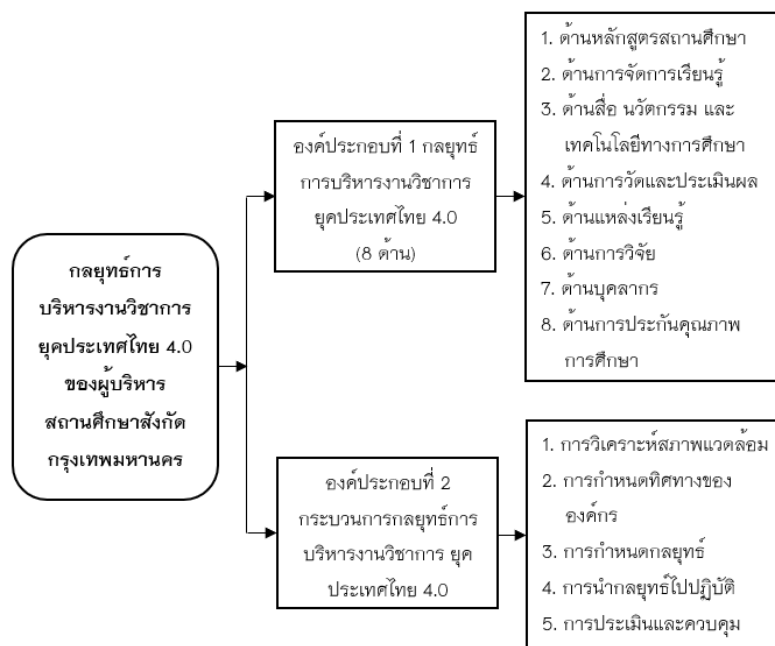
ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพกลยุทธการบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม

สภาพกลยุทธการบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านหลักสูตรสถานศึกษา		4.53	0.57	มากที่สุด
2. ด้านการจัดการเรียนรู้		4.58	0.58	มากที่สุด
3. ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา		4.44	0.60	มาก
4. ด้านการวัดและประเมินผล		4.63	0.50	มากที่สุด
5. ด้านแหล่งเรียนรู้		4.59	0.52	มากที่สุด
6. ด้านการวิจัย		4.51	0.51	มากที่สุด
7. ด้านบุคลากร		4.55	0.50	มากที่สุด
8. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา		4.46	0.50	มาก
รวม		4.54	0.55	มากที่สุด

2. ผลการสร้างและประเมินกลยุทธการบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

2.1 กลยุทธการบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) กลยุทธการบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 มี 8 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านการวิจัย ด้านบุคลากร และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (2) กระบวนการ กลยุทธการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย 5 ด้าน

ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดทิศทางขององค์กร การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0
ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

2.2 ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ในภาพรวมด้านความถูกต้องอยู่ในระดับมาก ด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านความถูกต้องและความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ ยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 5)

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม		
	$\bar{x}$	S.D	แปลผล	$\bar{x}$	S.D	แปลผล
1. ด้านหลักสูตรสถานศึกษา	4.56	0.53	มากที่สุด	4.70	0.49	มากที่สุด
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.34	0.48	มาก	4.52	0.50	มากที่สุด
3. ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.40	0.50	มาก	4.55	0.50	มากที่สุด
4. ด้านการวัดและประเมินผล	4.63	0.49	มากที่สุด	4.66	0.48	มากที่สุด
5. ด้านแหล่งเรียนรู้	4.30	0.47	มาก	4.57	0.50	มากที่สุด
6. ด้านการวิจัย	4.51	0.51	มากที่สุด	4.63	0.49	มากที่สุด
7. ด้านบุคลากร	4.48	0.65	มาก	4.64	0.49	มากที่สุด
8. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.60	0.50	มากที่สุด	4.69	0.47	มากที่สุด
รวม	4.48	0.51	มาก	4.62	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้าน มีความถูกต้องอยู่ในระดับมากและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านความถูกต้องอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.48, S.D. = 0.51) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.63, S.D. = 0.49) รองลงมา ได้แก่ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.60, S.D. = 0.50) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.30, S.D. = 0.47) และด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.62, S.D. = 0.49) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.70, S.D. =) รองลงมา ได้แก่ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.69, S.D. = 0.47) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.52, S.D. = 0.50)

3. การทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ในภาพรวมกลยุทธ์ที่สร้างขึ้นมีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ดังปรากฏในตารางที่ 3

ผู้วิจัยนำไปทดลองใช้ ได้แก่ โรงเรียนวัดลาดบัวขาว สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน

และครูประจำชั้นอนุบาล 1-2 และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน
ระยะเวลาตั้งแต่เดือนตุลาคม – พฤศจิกายน โดยดำเนินการดังนี้

1. สร้างคู่มือกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
กรุงเทพมหานคร

2. ติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียนวัดลาดบัวขาว เพื่อขออนุญาตนำคู่มือกลยุทธ์
การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ไปทดลอง
ใช้

3. นำคู่มือกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
กรุงเทพมหานคร ไปทดลองใช้เป็นระยะเวลา 2 เดือน โดยผู้ใช้ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน และครูประจำชั้นอนุบาล 1-2 และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-
6 จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน โดยมีการประชุม ชี้แจง ทำความเข้าใจ การใช้คู่มือกลยุทธ์การ
บริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยระหว่าง
การทดลองผู้วิจัยได้ สังเกตการทดลองใช้ ซึ่งมีความราบรื่น ไม่มีอุปสรรคใด ๆ ในการทดลอง ครูและ
บุคลากรมีความเข้าใจ ในการใช้คู่มือกลยุทธ์ฯ ได้เป็นอย่างดี

4. เมื่อครบการทดลองใช้ มีการประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของ กลยุทธ์
การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้
ประเมิน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน และครูประจำชั้น
อนุบาล 1-2 และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน โดยใช้แบบ
ประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ผลการทดลองใช้มีดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 10)

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ ยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{x}$	S.D	แปลผล	$\bar{x}$	S.D	แปลผล
1. ด้านหลักสูตรสถานศึกษา	4.60	0.51	มากที่สุด	4.64	0.50	มากที่สุด
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.60	0.53	มากที่สุด	4.66	0.48	มากที่สุด
3. ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.54	0.50	มากที่สุด	4.60	0.49	มากที่สุด
4. ด้านการวัดและประเมินผล	4.77	0.42	มากที่สุด	4.60	0.49	มากที่สุด
5. ด้านแหล่งเรียนรู้	4.67	0.51	มากที่สุด	4.68	0.47	มากที่สุด
6. ด้านการวิจัย	4.79	0.48	มากที่สุด	4.63	0.52	มากที่สุด
7. ด้านบุคลากร	4.66	0.56	มากที่สุด	4.60	0.49	มากที่สุด
8. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.59	0.50	มากที่สุด	4.57	0.50	มากที่สุด
รวม	4.66	0.51	มากที่สุด	4.62	0.49	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่า กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้าน มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.51) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการวิจัย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.79$, S.D. = 0.48) รองลงมา ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.77$, S.D. = 0.42) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.50) และด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = 0.49) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$, S.D. = 0.47) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.48) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.50)

อภิปรายผล

การวิจัยกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก

ที่สุดในด้านการวัดและประเมินผล ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการวิจัย ในระดับมาก ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารสถานศึกษา หากสถานศึกษามีการนำกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ไปช่วยในการบริหารงานวิชาการจะส่งผลทำให้สถานศึกษามีคุณภาพทางการศึกษามากยิ่งขึ้น บรรลุเป้าหมายในการบริหารงานวิชาการและการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา อันจะส่งผลให้สถานศึกษาผ่านเกณฑ์ประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jaroennuang (2020) เรื่องกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในด้านการวางแผนงานวิชาการ รองลงมา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาสื่อสำหรับการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านเทคโนโลยีสำหรับการเรียนการสอน ตามลำดับ

2. ผลการสร้างและประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

2.1 การสร้างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร มี 2 องค์ประกอบ คือ

องค์ประกอบที่ 1 กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 มี 8 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านการวิจัย ด้านบุคลากร และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เพราะการบริหารวิชาการของสถานศึกษาจำเป็นต้องมีกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการทั้ง 8 ด้าน โดยมีเทคโนโลยีและนวัตกรรมการบริหารเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นตามเป้าหมายหรือเกินเป้าหมายที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kathong and Chusorn (2020) เรื่องกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ การพัฒนาครู การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา การนิเทศการศึกษา การวัดและประเมินผล และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพวิชาการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wannasorn (2020) เรื่องอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดเทศบาล เพื่อรองรับการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า อนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนใน

สังกัดเทศบาล เพื่อรองรับการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ด้านปัจจัยสนับสนุน ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการแนะแนวและการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้เรียน ด้านการวัดประเมินผล ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการประสานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ และด้านผลลัพธ์ที่พึงประสงค์

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ มี 5 ด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดทิศทางขององค์กร การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Aromchuen (2022) เรื่องกลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการกลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาในทุกด้านมีการขับเคลื่อนด้วยกระบวนการ ดังนี้ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดทิศทางของสถานศึกษา การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ สอดคล้องกับแนวคิดของ Certo and Peter (1991) ที่กล่าวไว้ว่า กระบวนการกลยุทธ์ ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การจัดวางทิศทางขององค์กร การกำหนดกลยุทธ์ การปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ และการควบคุมเชิงกลยุทธ์

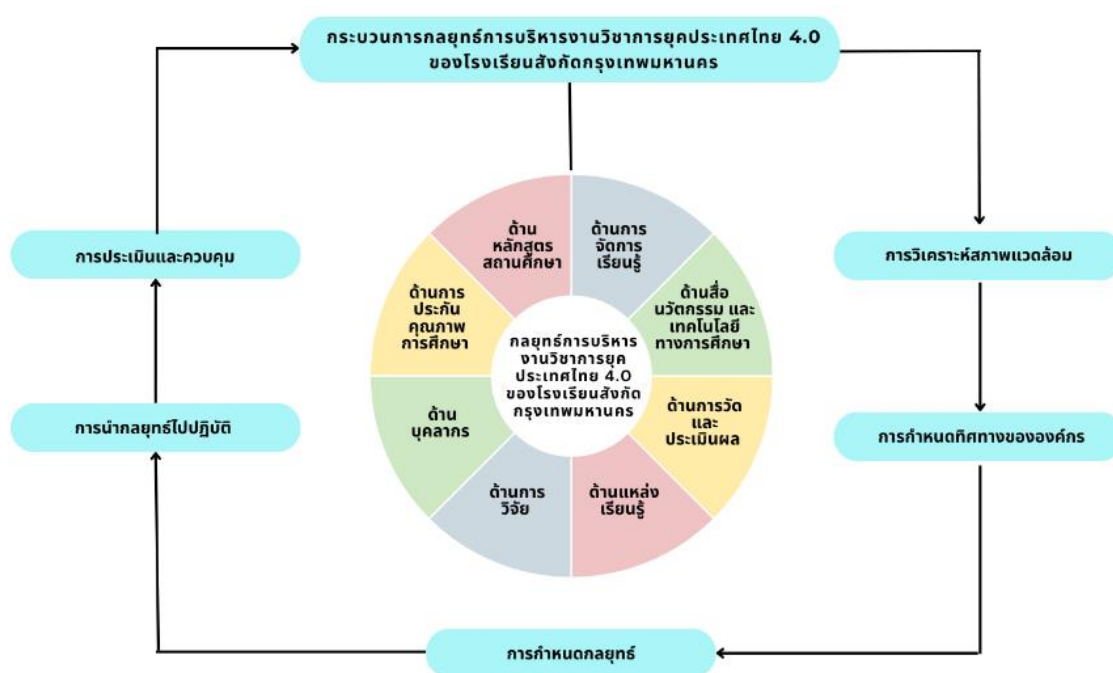
2.2 ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ในภาพรวมด้านความถูกต้องอยู่ในระดับมาก ด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jaroennuang (2020) เรื่องกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในจังหวัดพระจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า การประเมินกลยุทธ์ด้านความถูกต้องและด้านความเหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. การทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ในภาพรวมกลยุทธ์ที่สร้างขึ้นมีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่สร้างขึ้นจากการศึกษา ค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี ง่ายต่อความเข้าใจ ตลอดจนใช้เป็นแนวทาง หลักการต่าง ๆ และได้มีการพัฒนาให้มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ทำให้มีความสมบูรณ์ ครอบคลุม ในการบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 เป็นไปตามแนวคิดการประเมินกลยุทธ์ของ Stufflebeam, Maduas and Scriven (2000) ที่ได้เสนอแนวทางการประเมินกลยุทธ์ โดยประเมินมาตรฐานด้านความถูกต้อง มาตรฐานความเหมาะสม มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ และมาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่ถูกต้องและครอบคลุมบริบทของการวิจัย และสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ Sawetakochakul (2019) เรื่องกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนสองภาษา หลักสูตรไทย-อังกฤษ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การประเมินกลยุทธ์ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นองค์ความรู้ คือ กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 มี 8 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านการวิจัย ด้านบุคลากร และด้านการประกันคุณภาพ 2) กระบวนการกลยุทธ์ ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดทิศทางขององค์กร การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ ดังปรากฏในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

สรุปผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและแนวทาง 2) สร้างและประเมินกลยุทธ์ 3) ทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และได้แนวทางการบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 จำนวน 8 ด้าน 2) กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 มี 8 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านการวิจัย ด้านบุคลากร และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (2) กระบวนการกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มี 5 ด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดทิศทางขององค์กร การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ 3) ผลการทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กรุงเทพมหานคร ควรมีนโยบายที่ส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 เพื่อพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนำกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ไปใช้อย่างเป็นระบบ โดยศึกษาคู่่มือการนำกลยุทธ์ไปใช้ รวมถึงวิเคราะห์องค์ประกอบของกลยุทธ์เพื่อให้สามารถนำกลยุทธ์ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทงานวิชาการของแต่ละสถานศึกษา จากนั้นจึงจัดให้มีการติดตามผล และนำผลที่ได้มาสะท้อนกลับ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาวิชาการในสถานศึกษา

1.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูนำกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนา เพื่อนำกลยุทธ์ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research and development) เพื่อนำกลยุทธ์ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการให้เหมาะสมในหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ
2. ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในการนำไปใช้ในการบริหารงานวิชาการต่อไป
3. ควรวิจัยเปรียบเทียบผลการนำกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ไปใช้ในการดำเนินงานระหว่างสถานศึกษา หรือระหว่างสังกัดเพื่อนำสู่การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

References

- Anannawee, P., & Prawatrungruang, S. (2023). A Model of Digital Leadership of School Administrators in Schools Administration, The Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong. *Journal of Social Science and Cultural*, 7(4), 250–268.
- Adams, P. (2008). Considering ‘Best Practice’: The Social Construction of Teacher Activity and Pupil Learning as Performance. *Cambridge Journal of Education*. 38(3), 375–382.
- Aromchuen, A. (2022). *Management Strategies for One Tambon One School Towards Excellence of Primary Schools, Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office* [Doctoral Dissertation, North Bangkok University].
- Certo, S. C., & Peter, J. P. (1991). *Strategic Management: Concept and Applications*. McGraw–Hill.
- Charoensettasin, T. (2016). *Thai education 4.0 in the context of education for sustainable development*. In Special lecture at the Teachers Council Academic Conference 2016 (28 August 2016) at the Vayupak Conference Center. Centra Government Complex Hotel and Convention Center Chaengwattana.
- Chareonwongsak, K. (2016). *The new future of Thai education in the Thailand 4.0*. Mahidol University.
- Department of Education. (2020). *Annual operational plan for the year 2020*. Office of Education.
- Forest, J.F., & Kinser, K. (2002). *Higher Education in the United States: An Encyclopedia*. Bloomsbury Academic.

- Higgins, J.M., & Vincze, J. W. (1993). *Strategic Management* (5th ed.). The Dryden Press.
- Jaroenuang, C. (2020). *Strategies of Academic Administration in Private Elementary Schools in Prachuapkhirikhan Province*[Dissertation, North Bangkok University].
- Kathong, K., & Chusorn, P. (2020). Academic Management Strategies of Thailand 4.0 of Schools Under Khonkaen Primary Educational Service Area. *Journal of Buddhist Anthropology*, 5(3), 446–460. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/article/view/240232>
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Liangcheepchob, P. (2018). *Academic Management Strategies of Primary Schools Based on the Concept of Thais 4.0*[Doctoral Dissertation, Chulalongkorn University].
- Office of the Education Council. (2017). *The National Education Plan B.E. 2017–2036*. Phrikwarn Graphic.
- Office of the Basic Education Commission. (2013). *Focused Budget Planning. Works Hurdle 1*. Office of the Basic Education Commission.
- Meesomsarn, P. (2018). *Academic Management Strategy of Vocational Education Institutions According to the Concept Developing Digital Literacy Among Students*[Doctoral dissertation, Chulalongkorn University].
- Santiwong, T. (2007). *Strategic management*. Thai Wattana Panich.
- Sawetakochakul, S. (2019). *Academic administration strategies for bilingual schools. Thai–English Course Under Bangkok*[Doctoral dissertation, North Bangkok University].
- Schermerhorn, J. R. (2002). *Management* (7th ed.). John Wiley & Sons.
- Stufflebeam, D. L. (1981). *The CIPP Model for Program Evaluation*. Jossey–Bass.
- Stufflebeam, D.L., Madaus, G.F., & Scriven, M.S. (2000). *Evaluation Model: Viewpoints on Education and Human Services Evaluation*. Kluwer Academic.
- Suwatthanaphong, A. (2015). *Academic management strategies to enhance critical thinking skills of secondary school students*[Doctoral Dissertation, Chulalongkorn University].
- Udommana, S. (2018). *Academic management strategies of private schools according to the concept of Effective teaching and learning for students with differences*[Doctoral Dissertation, Chulalongkorn University].
- Wannasorn, O. (2020). *The Scenario of Academic Administration in Municipal Schools towards the 21st Century Learner Skills*[Doctoral Dissertation, Silpakorn University].

Wehachart, R. (2009). *Academic administration of basic educational institutions*. Center Thaksin University books.

Wright, P. M. (1994). Human Resources and Sustained Competitive Advantage: A Resource-based Perspective. *International Journal of Human Resource Management*, 5(2), 301–326.